

SHKALLËT E BESIMTARËVE NË RRUGËTIMIN DREJT ALLAHUT (MEDAARIXH ES-SAALIIN)

Urtësia / el-Hikmeh /

Dr. Hatim el-Haxh

Materiali është përmbledhje e kuptimeve të audio-ligjëratës nga nxënësit e hoxhës

<https://buff.ly/2hbVv4T>

Allahu ﷻ tha:

"يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا"

"... Ai i jep urtësi kujt të dojë. Dhe kujt i është dhënë urtësi, vërtet i është dhënë një mirësi e madhe." (el-Bekareh, 269)

Urtësi do të thotë të vendosësh çdo gjë në vendin ku përket¹. Kjo ka tri nivele:

Niveli i parë është:

- T'i japësh çdo gjëje të drejtën që i takon²
- pa tejkalkuar kufijtë³
- pa e ngutur ose pa e vonuar⁴

Niveli i dytë:

¹ Urtësia nevojitet edhe në gjykim, edhe në veprim. Urtësia në veprim nënkupton të bësh gjënë e duhur në kohën e duhur dhe në masën e formën e duhur, duke e vënë kësaj aty përket. Aty ku qëndrueshmëria është e miratuar, personi duhet të tregohet i qëndrueshëm; aty ku butësia është e miratuar, personi duhet të jetë i butë.

² Duke ditur rëndësinë dhe shkallët e veprave të ndryshme dhe duke u dhënë përparësinë përkatëse.

³ Ekstremet e kufizimit dhe të lirisë janë të dënueshme. Maturia është rruga/mënyra e kësaj feje.

⁴ Të bësh gjënë e duhur në kohën e gabuar mund të shkaktojë po aq dëm sa edhe të bësh gjënë e gabuar. Ibn el-Kajjim tha në *Medaarixh* se shtyllat e urtësisë janë dija, vetëpërbajtja, dhe maturia. Vetëpërbajtja (*hilm*) na siguron nga ndjenjat e forta, nga animet, dhe nga paragjykimet. Personi duhet të mundohet t'i arrijë këto ndërsa lut Allahun që t'i japë urtësi.

- Të shohësh mençuri në motivin e Allahut për premtimet dhe kërcënimet e Tij
- Ta njohësh drejtësinë e Tij në gjykimet e Tij
- Ta vëresh hirin e Tij në mosdhënien e Tij⁵

Niveli i tretë:

- Kërkimi yt udhëhiqet nga mprehtësia⁶
- Udhëzimi yt është në të vërtetën⁷
- Orientimi yt është drejt qëllimit përfundimtar⁸

⁵ Sikur ta njihje urtësinë e Tij në mosdhënien e asaj që ti dëshiron, do të ishe po aq mirënjohës sa për dhënien e Tij.

⁶ Kërkimi për të vërtetën nuk lyp vetëm mençuri ose mendje të shëndoshë për t'i verifikuar provat, por edhe një mprehtësi të paanshme dhe të ndritur. Ka një dallim mes një sofisti dhe një filozofi. Edhe filozofët mund të jenë të anshëm, të ngutshëm ose arrogantë dhe kështu të privohen nga bekimet e udhëzimit hyjnor. Termi “fakih” tash përdoret për t’iu referuar dikujt që njih anën teknike të fikhut (jurisprudencës) dhe mëson përmendsh vendimet pa i ditur burimet e tyre, nuancat e tyre, dhe qëllimet e tyre. Në të kaluarën, njeriu nuk konsiderohej *fakih* pa i zotëruar të gjitha këto dhe pa vepruar sipas asaj çfarë di.

⁷ Ibn el-Kajjim tha në *Medaarixh* se kjo mund të nënkuptojë ose gjetjen e së vërtetës nga ti, pasi njerëzit të udhëzojnë ty, ose udhëzimin e njerëzve në të vërtetën nëpërmjet teje.

⁸ Qëllimi përfundimtar (kryesor) është Allahu.